

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ચમન લાલ

વિ.

સ્ટેટ ઓફ પંજાબ અને અન્ય.

(સિવિલ અપીલ નં. ૨૨૭૩ વર્ષ ૨૦૧૧)

મે ૧૬, ૨૦૧૪.

[ડૉ. બી.એસ. ચૌહાણ અને એ.કે. સિકરી, ન્યાયમૂર્તિઓ]

સર્વિસ કાયદો – નિવૃત્તિ લાભો – ટૂક ડ્રાઈવર દ્વારા દાવો – સિવિલ કોર્ટના દાવામાં સમાન પરિસ્થિતિ ધરાવતી વ્યક્તિને આપવામાં આવેલા રાહતના આધારે – ઠેરવેલ કે: સમાન પરિસ્થિતિ ધરાવતી વ્યક્તિના કેસમાં ચુકાદો અને હુકમનામું મિલીભગતવાળું લાગે છે અને તેથી, ઉક્ત દાવો જાળવી શકાય તેમ નથી – વધુમાં, અનુચ્છેદ ૧૪ નકારાત્મક સમાનતાનીલ્પના [સમાનતાની કલ્પના] કરતું નથી – જો અનર્થરછાએ અથવા અન્યથા કોઈને ખોટો લાભ આપવામાં આવ્યો હોય તો તે અન્ય લોકોને સમાન રાહત આપવાનું કારણ ન હોઈ શકે – ટૂક ડ્રાઈવરનો દાવો સ્વીકારી શકાતો નથી – હાઈકોર્ટનો હુકમ માન્ય રાખવામાં આવ્યો – ભારતનું બંધારણ, ૧૯૫૦ – અનુચ્છેદ ૧૪.

કોડ ઓફ સિવિલ પ્રોસિજર, ૧૯૦૮ – કલમ ૭૯, ઓર્ડર ૧ નિયમો ૯ અને ૨૭ અનુચ્છેદ ૩૦૦ – રાજ્ય અથવા યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા વિરુદ્ધ માંગેલી રાહત –

પક્ષકાર તરીકે જોડવું – ઠેરવેલ કે: જરૂરી છે – જો પક્ષકારને જોવામાં ન આવે, તો જરૂરી પક્ષકારના અભાવે દાવો જાળવી શકાતો નથી – ભારતનું બંધારણ, ૧૯૫૦ – અનુચ્છેદ ૩૦૦.

અપીલકર્તા ફિશ ફાર્મર્સ ડેવલપમેન્ટ એજન્સીમાં, સોસાયટી એક્ટ હેઠળ નોંધાયેલી સોસાયટીમાં, અઢાર વર્ષ માટે ટૂક ડ્રાઇવર તરીકે નોકરી કરતો હતો. તેને સરપ્લસ જાહેર કરવામાં આવ્યો હતો અને ત્યારબાદ, તેને એનિમલ હસબન્ડરી, ફિશરીઝ એન્ડ ડેવલપમેન્ટમાં શોષિત [સમાવિષ્ટ] કરવામાં આવ્યો હતો. તેણે ચાર વર્ષ સેવા આપી અને નિવૃત્ત થયો. અપીલકર્તાએ નિવૃત્તિ લાભો માંગતો દાવો દાખલ કર્યો અને તે ફગાવી દેવામાં આવ્યો. તેણે દલીલ કરી હતી કે સમાન પરિસ્થિતિ ધરાવતી વ્યક્તિ 'સીએલ' ને સિવિલ કોર્ટમાંથી હુકમનામું મળ્યું છે. એડિશનલ ડિસ્ટ્રિક્ટ જજ તેમજ હાઇકોર્ટે સિવિલ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલા હુકમને માન્ય રાખ્યો. તેથી આ વર્તમાન અપીલ. અપીલ ફગાવતા, કોર્ટે

કોર્ટે ઠેરવેલ કે: ૧.૧. તે આઘાતજનક છે કે 'સીએલ'—સમાન પરિસ્થિતિ ધરાવતી વ્યક્તિ દ્વારા દાવામાં, તેને શ્રેષ્ઠ રીતે જાણીતા કારણોસર, પંજાબ રાજ્યને પ્રતિવાદી તરીકે જોવામાં આવ્યું ન હતું. દાવો માત્ર ફિશ ફાર્મર્સ ડેવલપમેન્ટ એજન્સી અને ઉક્ત એજન્સીના ચીફ એક્ઝિક્યુટિવ ઓફિસર સામે જ દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો. અન્ય કોઈને પક્ષકાર તરીકે ઉમેરવામાં આવ્યા ન હતા. પંજાબ રાજ્ય સામે પેન્શનની રાહત માંગવામાં આવી હતી, જેને દાવામાં પક્ષકાર તરીકે પણ જોડવામાં આવી ન હતી. વાસ્તવમાં, તેમાં પ્રતિવાદીઓ સામે કોઈ રાહત માંગવામાં આવી ન હતી. પ્રતિવાદીની સ્વીકૃતિ પર દાવો હુકમનામું કરવામાં આવ્યો હતો. દાવો ખોટી રીતે હુકમનામું કરવામાં આવ્યો હતો. આમ, રાજ્ય આવા ચુકાદા અને હુકમનામાંથી બંધાયેલું ન હતું. વધુમાં, ઉક્ત દાવો જાળવી શકાય તેમ નથી કારણ કે તે એક સ્થપાયેલો કાનૂની પ્રસ્તાવ છે કે કલમ ૭૯ અને ઓર્ડર ૧ નિયમો ૯ અને ૨૭ સીપીસી અને ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૩૦૦ ની જોગવાઈઓના પ્રકાશમાં, જો રાજ્ય અથવા યુનિયન ઓફ

ઈન્ડિયા સામે રાહત માંગવામાં આવે છે, તો રાજ્ય અથવા યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયાને પક્ષકાર તરીકે જોડવું આવશ્યક છે. જો તેને આમ જોડવામાં ન આવે, તો જરૂરી પક્ષકારના અભાવે દાવો જાળવી શકાતો નથી. તેથી, ચુકાદો તેના પર કોઈ વિશ્વાસ મૂકવા યોગ્ય નથી. પંજાબ રાજ્યએ ચુકાદો અમલમાં મૂક્યો છે તે જોવાનું પણ આશ્ચર્યજનક છે. [પેરા ૧૧-૧૩] [૩૧૮-એફ-જી; ૩૧૯-એ-બી, ઈ; ૩૨૦-એ]

ઉદિત નારાયણ સિંહ મલપહારિયા વિ. એડિશનલ મેમ્બર બોર્ડ ઓફ રેવન્યુ, બિહાર અને અન્ય એ.આઈ.એર. ૧૯૬૩ એસસી ૭૮૬; ધ ડિસ્ટ્રિક્ટ કલેક્ટર, શ્રીકાકુલમ અને અન્ય વિ. બગાથી કૃષ્ણ રાવ અને અન્ય એ.આઈ.એર. ૨૦૧૦ એસસી ૨૬૧૭; રંજીત મલ વિ. જનરલ મેનેજર, નોર્ધન રેલવે, નવી દિલ્હી અને અન્ય એ.આઈ.એર. ૧૯૭૭ એસસી ૧૭૦૧; ચીફ કન્ઝર્વેટર ઓફ ફોરેસ્ટ્સ, ગવર્નમેન્ટ ઓફ એ.પી. વિ. કલેક્ટર અને અન્ય એ.આઈ.એર. ૨૦૦૩ એસસી ૧૮૦૫ સંદર્ભ લેવામાં આવ્યો.

૧.૨. 'સીએલ' ના કેસમાં ચુકાદો અને હુકમનામું મિલીભગતવાનું લાગે છે અને એવા દાવામાં જે જાતે જ જાળવી શકાય તેમ નથી, તે હકીકતના પ્રકાશમાં અપીલકર્તાની દલીલ સ્વીકારી શકાતી નથી. વધુમાં, તે પણ એક સ્થપાયેલો કાનૂની પ્રસ્તાવ છે કે અનુચ્છેદ ૧૪ નકારાત્મક સમાનતાની કલ્પના કરતું નથી. જો અનર્થછાએ અથવા અન્યથા કોઈને ખોટો લાભ આપવામાં આવ્યો હોય તો તે અન્ય લોકોને સમાન રાહત આપવાનું કારણ ન હોઈ શકે. [પેરા ૧૪, ૧૫] [૩૨૦-બી-સી]

બસવરાજ અને અન્ય વિ. ધ સ્પેશિયલ લેન્ડ એકિવિઝિશન ઓફિસર એ.આઈ.એર. ૨૦૧૪ એસસી ૭૪૬ - સંદર્ભ લેવામાં આવ્યો.

કેસ કાયદો સંદર્ભ:

એ.આઈ.એર. ૧૯૬૩ એસસી ૭૮૬ - સંદર્ભ લેવામાં આવ્યો - પેરા ૧૧

એ.આઈ.એર. ૨૦૧૦ [૨૦૧૦] એસસી ૨૬૧૭ - સંદર્ભ લેવામાં આવ્યો -

પેરા ૧૨

એ.આઈ.એર. ૧૯૭૭ એસસી ૧૭૦૧ – સંદર્ભ લેવામાં આવ્યો – પેરા ૧૨

એ.આઈ.એર. ૨૦૦૩ એસસી ૧૮૦૫ – સંદર્ભ લેવામાં આવ્યો – પેરા ૧૨

એ.આઈ.એર. ૨૦૧૪ એસસી ૭૪૬ – સંદર્ભ લેવામાં આવ્યો – પેરા ૧૫

સિવિલ અપેલેટ હુકમત

સિવિલ અપીલ નં. ૨૨૭૩ વર્ષ ૨૦૧૧.

ચંદીગઢ ખાતે પંજાબ અને હરિયાણા હાઈકોર્ટના આરએસએ [regular second appeal] નં. ૨૨૯૯ વર્ષ ૨૦૦૯ માં તારીખ ૧.૧૨.૨૦૦૯ ના વાદગ્રસ્ત ચુકાદો અને હુકમ સામે, જે એડિશનલ ડિસ્ટ્રિક્ટ જજ, અમૃતસર દ્વારા તારીખ ૧૬.૯.૨૦૦૮ ના રોજ સિવિલ અપીલ નં. ૧૨૨ વર્ષ ૧૪.૬.૨૦૦૬ માં પસાર કરાયેલા ચુકાદા અને હુકમનામા તેમજ સિવિલ જજ (સિનીયર ડિવિઝન) અમૃતસર દ્વારા સિવિલ સૂટ નં. ૨૭૫ વર્ષ ૨૦૦૪ માં તારીખ ૨૩.૫.૨૦૦૬ ના રોજ પસાર કરાયેલા ચુકાદા અને હુકમનામાની પુષ્ટિ કરે છે, જેમાં અને જેમાં અદાલતોએ સરકારી કર્મચારી ન હોવાના કારણે નિવૃત્તિ લાભો આપવાના અપીલકર્તાના દાવાને ફગાવી દીધો છે.

દિનેશ કુમાર ગર્ગ, ધનંજય ગર્ગ અપીલકર્તા તરફથી.

જગજીત સિંહ છાબડા સામાવાળા તરફથી.

કોર્ટનો ચુકાદો ડૉ. બી.એસ. ચૌહાણ દ્વારા આપવામાં આવેલ.

૧. આ અપીલ ચંદીગઢ ખાતે પંજાબ અને હરિયાણા હાઈકોર્ટ દ્વારા રેગ્યુલર સેકન્ડ અપીલ નં. ૨૨૯૯ વર્ષ ૨૦૦૯ માં તારીખ ૧.૧૨.૨૦૦૯ ના વાદગ્રસ્ત ચુકાદો અને હુકમનામા સામે પસંદ [પસંદગી] કરવામાં આવી છે, જે એડિશનલ ડિસ્ટ્રિક્ટ જજ, અમૃતસર દ્વારા તારીખ ૧૪.૬.૨૦૦૬ ની સિવિલ અપીલ નં. ૧૨૨ માં તારીખ ૧૬.૯.૨૦૦૮ ના રોજ પસાર કરાયેલા ચુકાદા અને હુકમનામા તેમજ સિવિલ જજ (સિનીયર ડિવિઝન) અમૃતસર દ્વારા સિવિલ સૂટ નં. ૨૭૫

વર્ષ ૨૦૦૪ માં તારીખ ૨૩.૫.૨૦૦૬ ના રોજ પસાર કરાયેલા ચુકાદા અને હુકમનામાની પુષ્ટિ કરે છે, જેમાં અને જેમાં અદાલતોએ સરકારી કર્મચારી ન હોવાને કારણે નિવૃત્તિ લાભો આપવાના અપીલકર્તાના દાવાને ફગાવી દીધો છે.

૨. આ અપીલને જન્મ આપતા તથ્યો અને સંજોગો નીચે મુજબ છે: એ. કે અપીલકર્તાએ ૨૬.૧૦.૧૯૬૨ થી ૧૦.૧.૧૯૬૮ સુધી લશ્કરમાં ટ્રક ડ્રાઇવર તરીકે કામ કર્યું હતું. ત્યારબાદ તેને ૧૬.૭.૧૯૮૦ [૧૬.૭.૧૯૮૦] થી ૨૦.૫.૧૯૯૮ સુધી ફિશ ફાર્મર્સ ડેવલપમેન્ટ એજન્સીમાં ટ્રક ડ્રાઇવર તરીકે નોકરી પર રાખવામાં આવ્યો હતો. સરપ્લસ જાહેર થયા પછી, તેને ૧.૬.૧૯૯૮ ના રોજ એનિમલ હસબન્ડરી, ફિશરીઝ એન્ડ ડેવલપમેન્ટ, પંજાબમાં શોષિત [સમાવિષ્ટ] કરવામાં આવ્યો હતો અને ૩૧.૩.૨૦૦૨ ના રોજ નિવૃત્ત થયો હતો.

બી. અપીલકર્તાએ પંજાબ સરકાર દ્વારા જારી [જારી] કરવામાં આવેલા તારીખ ૨૦.૪.૧૯૯૮ ના પત્રના પ્રકાશમાં નિવૃત્તિ લાભોનો દાવો કરતો સિવિલ સૂટ નં. ૨૭૫ વર્ષ ૨૦૦૪ દાખલ કર્યો હતો જેમાં આડહોક કર્મચારીઓને વિભાગીય પદો સામે શોષિત [સમાવિષ્ટ] કરીને નિયમિત કરવાની જોગવાઈ કરવામાં આવી હતી. તારીખ ૨૩.૫.૨૦૦૬ ના ચુકાદા અને હુકમનામા દ્વારા ઉક્ત દાવો ફગાવી દેવામાં આવ્યો હતો.

સી. વ્યથિત થઈને, અપીલકર્તાએ સિવિલ અપીલ નં. ૧૨૨ વર્ષ ૨૦૦૬ પસંદ [પસંદગી] કરી. તે તારીખ ૧૬.૯.૨૦૦૮ ના ચુકાદા અને હુકમનામા દ્વારા પણ ફગાવી દેવામાં આવી હતી.

ડી. વ્યથિત થઈને, અપીલકર્તાએ રેગ્યુલર સેકન્ડ અપીલ પસંદ [પસંદગી] કરી જે વાદગ્રસ્ત ચુકાદો અને હુકમનામા દ્વારા ફગાવી દેવામાં આવી છે. તેથી, આ અપીલ.

૩. અપીલકર્તા તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી ડી.કે. ગર્ગે રજૂઆત કરી છે કે અપીલકર્તા ફિશ ફાર્મર્સ ડેવલપમેન્ટ એજન્સીમાં શોષિત [સમાવિષ્ટ] થયો હોવાથી, તે વિવિધ સ્થળોએ આપેલી સંપૂર્ણ સેવાનો લાભ

લેવા માટે હકદાર છે. આમ, હેઠળની અદાલતોએ પેન્શન અને અન્ય નિવૃત્તિ લાભોની રાહતૂ [રાહત] ઇનકાર કરવામાં ભૂલ કરી છે. અપીલકર્તા સાથે પ્રતિકૂળ ભેદભાવ કરવામાં આવ્યો હતો જ્યારે સમાન પરિસ્થિતિ ધરાવતી વ્યક્તિ, એટલે કે ચરણજીત લાલને સૂટ નં. ૪ વર્ષ ૧૯૯૨ માં તારીખ ૧૬.૯.૧૯૯૬ ના રોજ સિવિલ કોર્ટ, ગુરદાસપુર તરફથી હુકમનામું મળ્યું હતું. આમ, અપીલ મંજૂર થવાને પાત્ર છે.

૪. તેનાથી વિપરીત, રાજ્ય તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી જગજીત સિંઘ છાબડાએ અપીલનો વિરોધ કરતા રજૂઆત કરી છે કે ફિશ ફાર્મર્સ ડેવલપમેન્ટ એજન્સી એ સોસાયટીઝ રજિસ્ટ્રેશન એક્ટ, ૧૮૬૦ (ત્યારબાદ એક્ટ ૧૮૬૦ તરીકે ઉલ્લેખિત છે) હેઠળ નોંધાયેલી સોસાયટી છે. જો સિવિલ કોર્ટે ભૂલથી રાહત આપી હતી અથવા તેમાંના વાદીને મિલીભગતવાળું હુકમનામું મેળવવામાં સફળતા મળી હોય, જે કાયદાની વિરુદ્ધ છે, તો તેના લાભને સમાન પરિસ્થિતિ ધરાવતી અન્ય વ્યક્તિઓ સુધી વધારી શકાતો નથી કારણ કે બંધારણનો અનુચ્છેદ ૧૪ ગેરકાયદેસરતાને કાયમી રાખવા માટે નથી. આમ, અપીલ ફગાવી દેવાને પાત્ર છે.

૫. અમે પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલો દ્વારા કરવામાં આવેલી પ્રતિસ્પર્ધા રજૂઆતો ધ્યાનમાં લીધી છે અને રેકૉર્ડનું અવલોકન કર્યું છે.

૬. આપણે આગળ વધીએ તે પહેલાં, તે ઉલ્લેખ કરવો યોગ્ય હોઈ શકે છે કે અપીલકર્તાએ નિવૃત્તિ પછી રાજ્ય સામે પ્રોફિશિયન્સી સેટ અપની રાહત માંગતી પ્રિટ પિટિશન નં. ૧૫૦૫ વર્ષ ૨૦૦૪ (ચમન લાલ વિ. સ્ટેટ ઓફ પંજાબ અને અન્ય) દાખલ કરીને હાઈકોર્ટનો સંપર્ક કર્યો હતો જેમાં હાઈકોર્ટે એવું તારણ નોંધીને રાહતનો ઇનકાર કર્યો હતો કે ફિશ ફાર્મર્સ ડેવલપમેન્ટ એજન્સી, અમૃતસર એ ન તો સરકારી એજન્સી હતી કે ન તો કોઈ વિભાગ પરંતુ એક્ટ ૧૮૬૦ હેઠળ નોંધાયેલી સોસાયટી હતી.

૭. ટ્રાયલ કોર્ટે ઉપરોક્ત રાહત માટે અપીલકર્તાની હકદારતાના મુદ્દા પર વિચાર કર્યો અને નીચે મુજબ ઠેરવ્યું: "માનનીય પંજાબ અને હરિયાણા હાઇકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચે સ્ટેટ ઓફ પંજાબ અને અન્ય વિ. શ્રી ડી.એન. રામપાલ, ડેપ્યુટી એડવોકેટ જનરલ, ૧૯૮૫ (૧) એસએલઆર ૧૪ માં, જ્યાં માનનીય પંજાબ અને હરિયાણા હાઇકોર્ટે ઠેરવ્યું હતું કે નિયમ ૩.૧૨ પેન્શન માટે ત્રણ લાયકાત પ્રદાન કરે છે. તે કહે છે કે સરકારી કર્મચારીની સેવા પેન્શન માટે લાયક નથી સિવાય કે તે ત્રણ શરતોનું પાલન કરે I(i) સેવા સરકાર હેઠળ હોવી આવશ્યક છે, (ii) રોજગાર સબસ્ટન્ટિવ અને કાયમી હોવી આવશ્યક છે અને (iii) સેવા સરકાર દ્વારા ચૂકવવામાં આવવી આવશ્યક છે.

વાદીના વકીલે દલીલ કરી હતી કે હાજર કેસમાં ત્રણેય શરતો પૂરી થાય છે તેથી વાદી પંજાબ સિવિલ સર્વિસેઝ રૂલ્સ, વોલ્યુમ-II, નિયમ ૩.૧૬ ની જોગવાઈઓ મુજબ તેની સેવાઓની નિયમિતતા માટે હકદાર છે, જ્યાં પ્રતિવાદી/રાજ્ય માટે સરકારી પ્લીડરે દલીલ કરી હતી કે વાદી ૧.૬.૧૯૯૮ પહેલાં તેના દ્વારા આપવામાં આવેલી સેવાઓ લાભ દાવો કરી શકતો નથી કારણ કે ૨૦.૫.૧૯૯૮ થી ૩૧.૫.૧૯૯૮ સુધી ફિશ ફાર્મર [ફિશ ફાર્મર્સ] ડેવલપમેન્ટ એજન્સીમાં તેના દ્વારા આપવામાં આવેલી સેવા સોસાયટીઝ એક્ટ હેઠળ નોંધાયેલી સોસાયટીમાં તેના દ્વારા આપવામાં આવી હતી અને આ હકીકત સંબંધિત પક્ષકારો વચ્ચે સિવિલ પ્રિટ પિટિશન નં. ૧૫૦૧ વર્ષ ૨૦૦૧ માં માનનીય પંજાબ અને હરિયાણા હાઇકોર્ટ દ્વારા એક કેટેગોરિકલ તારણ નોંધવામાં આવ્યું છે અને હુકમની નકલ [આંક.ડી૩] છે 'ચમન લાલ વિ. સ્ટેટ ઓફ પંજાબ અને અન્ય' શીર્ષકવાળી સિવિલ પ્રિટ પિટિશન નં. ૧૫૦૧ માં માનનીય પંજાબ અને હરિયાણા હાઇકોર્ટના હુકમના અવલોકનથી દર્શાવે છે કે તે કેસમાં પણ સામેલ પ્રશ્ન એ હતો કે શું ફિશ ફાર્મ ડેવલપમેન્ટ એજન્સી, અમૃતસરમાં વાદી દ્વારા આપવામાં આવેલી સેવાઓને વાદીને પ્રોફિશિયન્સી સ્ટેપ અપના હેતુ માટે ધ્યાનમાં લઈ શકાય છે અને માનનીય પંજાબ અને હરિયાણા હાઇકોર્ટે એક તારણ નોંધ્યું હતું કે તેને પ્રોફિશિયન્સી સ્ટેપ અપ માટે ધ્યાનમાં લઈ શકાતું નથી.

માનનીય પંજાબ અને હરિયાણા હાઇકોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલા તારણોનો સંબંધિત ભાગ નીચે મુજબ પુનઃઉત્પાદિત કરવામાં આવ્યો છે:— 'પ્રારંભિક વાંધામાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે અરજદારની નિમણૂક ફિશ ફાર્મ ડેવલપમેન્ટ એજન્સી, અમૃતસરની ઓફિસમાં બિન-પેન્શનયોગ્ય પદ પર ટૂંક ડ્રાઇવર તરીકે કરવામાં આવી હતી. એજન્સી સોસાયટીઝ રજિસ્ટ્રેશન એક્ટ, ૧૯૬૦ હેઠળ નોંધાયેલી સોસાયટી છે. તે એક સ્વાયત્ત સંસ્થા છે. તે પંજાબના ફિશરીઝ વિભાગનો ભાગ નથી. વાસ્તવમાં, અરજદારની નિમણૂક ડિરેક્ટર અને વોર્ડન દ્વારા માત્ર ૨૨.૫.૧૯૯૮ ના રોજ ફિશરીઝ વિભાગમાં ડ્રાઇવર તરીકે કરવામાં આવી હતી. ઉપરોક્તના પ્રકાશમાં, અરજદારને કોઈ રાહત આપી શકાતી નથી.'

તેથી જ્યારે માનનીય પંજાબ અને હરિયાણા હાઇકોર્ટે કેટેગોરિકલ તારણો નોંધ્યા છે કે ૨૨.૫.૧૯૯૮ પહેલાં વાદી દ્વારા આપવામાં આવેલી સેવા સોસાયટીઝ રજિસ્ટ્રેશન એક્ટ હેઠળ નોંધાયેલી સોસાયટીમાં તેના દ્વારા આપવામાં આવી હતી, ત્યારે વાદી ૨૨.૫.૧૯૯૮ પહેલાં સરકાર હેઠળ સેવામાં હોવાનું માની શકાતું નથી, તેથી તે તારીખ પહેલાં તેના દ્વારા આપવામાં આવેલી સેવી [સેવા] પેન્શનની ગણતરીના હેતુ માટે ધ્યાનમાં લઈ શકાતી નથી. તેથી આ તમામ મુદ્દાઓ વાદી સામે અને પ્રતિવાદીઓની તરફેણમાં નક્કી કરવામાં આવ્યા છે."

૮. પ્રથમ અપીલ કોર્ટે મુદ્દા પરના સમગ્ર પુરાવાઓનું પુનઃ-મૂલ્યાંકન કર્યું. અપીલકર્તાના કેસમાં આપવામાં આવેલા હાઇકોર્ટના ચુકાદાનો સંદર્ભ આપ્યા પછી, કોર્ટે ઠેરવ્યું: "જ્યારે આ હકીકત સંદર્ભે પક્ષકારો વચ્ચે ન્યાયિક નિર્ણય હોય અને માનનીય હાઇકોર્ટે ઉપર ઉલ્લેખિત હુકમ દ્વારા ચુકાદો આપ્યો હોય કે વાદીએ ટૂંક ડ્રાઇવર તરીકે ફિશ ફાર્મ ડેવલપમેન્ટ એજન્સી, અમૃતસર તરફ સેવાઓ આપી હતી જે બિન-પેન્શનયોગ્ય પદ છે અને એજન્સી સોસાયટીઝ રજિસ્ટ્રેશન એક્ટ, ૧૯૬૦ હેઠળ નોંધાયેલી સોસાયટી છે, તે સ્વાયત્ત સંસ્થા છે. તેમના લોર્ડશિપે વધુમાં અવલોકન કર્યું કે ફિશ ફાર્મ ડેવલપમેન્ટ એજન્સી સાથે વાદીની સેવા એ

પંજાબના ફિશરીઝ વિભાગનો વિભાગ નથી અને હવે અરજદાર/અપીલકર્તાની નિમણૂક ડિરેક્ટર દ્વારા માત્ર ૨૮.૫.૧૯૯૮ ના રોજ ફિશરીઝ વિભાગમાં ડ્રાઇવર તરીકે કરવામાં આવી છે." ઉપરોક્તના પ્રકાશમાં, અપીલ ફગાવી દેવામાં આવી હતી.

૯. મુદ્દા સાથે વ્યવહાર કરતી વખતે હાઇકોર્ટે નીચે મુજબ ઠેરવ્યું: "બંને હેઠળની અદાલતોએ સમાંતર તારણ આપ્યું છે કે ફિશ ફાર્મર્સ ડેવલપમેન્ટ એજન્સી એ સ્વાયત્ત બોર્ડ છે અને કો-ઓપરેટિવ સોસાયટી દ્વારા નિયંત્રિત છે અને તેથી પેન્શનરી લાભોના હેતુ માટે ઉક્ત સોસાયટી સાથે વાદી દ્વારા આપવામાં આવેલી સેવાઓ ગણવામાં આવી શકતી નથી. હકીકતનું તે સમાંતર તારણ આક્રમણ કરી શકાયું નહીં. અરજદારે સેવાના ૮, ૧૬, ૨૪ અને ૩૨ વર્ષ પછી પ્રોફિશિયન્સી સ્ટેપ અપના સ્વરૂપમાં વધારાનું ઇન્ક્રિમેન્ટ છોડવા માટે વિભાગને નિર્દેશ આપવાની અરજ સાથે અનુરૂપ ૨૨૬/૨૨૭ હેઠળ CWP નં. ૧૫૦૧ વર્ષ ૨૦૦૧ દાખલ કરી છે પરંતુ વાદી અનુસાર તે જ પ્રિટ પિટિશન ફગાવી દેવામાં આવી હતી."

૧૦. વાસ્તવમાં, સમાન પક્ષકારો વચ્ચે સમાન મુદ્દા પર ન્યાયિક નિર્ણય લેવામાં આવ્યો છે અને હાઇકોર્ટે અપીલકર્તાના દાવાને નકારી કાઢ્યો છે. અમારો વિચારશીલ અભિપ્રાય છે કે અપીલકર્તા કોઈપણ રાહતને પાત્ર નથી અને અપીલ ફગાવી દેવાને પાત્ર છે.

૧૧. અપીલકર્તા દ્વારા દાવો કરાયેલી સમાન રાહત સિવિલ કોર્ટ દ્વારા સમાન પરિસ્થિતિ ધરાવતી વ્યક્તિ, એટલે કે ચરણજીત લાલને આપવામાં આવી છે અને ઉક્ત ચુકાદો અને હુકમનામું અંતિમતાને પ્રાપ્ત થયું છે અને તેને પડકારવામાં આવ્યું નથી તે અંગે ભેદભાવ અંગે શ્રી ગર્ગ દ્વારા આગળ વધારવામાં આવેલા આગામી સબમિશન પર આવી રહ્યા છીએ. શ્રી ગર્ગ અમને ઉક્ત ચુકાદો અને હુકમનામા દ્વારા લઈ ગયા છે. અમને આશ્ચર્ય થાય છે કે ઉક્ત દાવામાં તેમાંના વાદીએ, તેને શ્રેષ્ઠ રીતે જાણીતા કારણોસર,

પંજાબ રાજ્યને પ્રતિવાદી તરીકે જોયું ન હતું. દાવો માત્ર ફિશ ફાર્મર્સ ડેવલપમેન્ટ એજન્સી, ગુરદાસપુર અને ઉક્ત એજન્સીના ચીફ એક્ઝિક્યુટિવ ઓફિસર સામે જ દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો. અન્ય કોઈને પક્ષકાર તરીકે ઉમેરવામાં આવ્યા ન હતા. પંજાબ રાજ્ય સામે પેન્શનની રાહત માંગવામાં આવી હતી, જેને દાવામાં પક્ષકાર તરીકે પણ જોડવામાં આવી ન હતી. વાસ્તવમાં, તેમાં પ્રતિવાદીઓ સામે કોઈ રાહત માંગવામાં આવી ન હતી. આમ, રાજ્ય આવા ચુકાદા અને હુકમનામાંથી બંધાયેલું ન હતું. (જુઓ: ઉદિત નારાયણ સિંહ મલપહારિયા વિ. એડિશનલ મેમ્બર બોર્ડ ઓફ રેવન્યુ, બિહાર અને અન્ય., એ.આઈ.એર. ૧૯૬૩ એસસી ૭૮૬).

૧૨. કોડ ઓફ સિવિલ પ્રોસિજર, ૧૯૦૮ ની કલમ ૭૯ અને ઓર્ડર ૧ નિયમો ૯ અને ૨૭ અને ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૩૦૦ ની જોગવાઈઓના પ્રકાશમાં, જો રાજ્ય અથવા યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા સામે રાહત માંગવામાં આવે છે, તો રાજ્ય અથવા યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયાને પક્ષકાર તરીકે જોડવું આવશ્યક છે, તે એક સ્થપાયેલો કાનૂની પ્રસ્તાવ હોવાથી દાવો કેવી રીતે જાળવી શકાય તેમ હતો તે સમજવામાં અમે નિષ્ફળ જઈએ છીએ. જો તેને આમ જોડવામાં ન આવે, તો જરૂરી પક્ષકારના અભાવે દાવો જાળવી શકાતો નથી. આ ટ્રસ્ટિકોણ આ કોર્ટના ચુકાદા દ્વારા મજબૂત કરવામાં આવ્યો છે ધ ડિસ્ટ્રિક્ટ કલેક્ટર, શ્રીકાકુલમ અને અન્ય વિ. બગાથી કૃષ્ણ રાવ અને અન્ય, એ.આઈ.એર. ૨૦૧૦ એસસી ૨૬૧૭, જેમાં આ કોર્ટના અગાઉના ચુકાદાઓ ખાસ કરીને, રંજીત મલ વિ. જનરલ મેનેજર, નોર્ધન રેલવે, નવી દિલ્હી અને અન્ય, એ.આઈ.એર. ૧૯૭૭ એસસી ૧૭૦૧; અને ચીફ કન્ઝર્વેટર ઓફ ફોરેસ્ટ્સ, ગવર્નમેન્ટ ઓફ એ.પી. વિ. કલેક્ટર અને અન્ય, એ.આઈ.એર. ૨૦૦૩ એસસી ૧૮૦૫ પર આધાર રાખ્યા પછી, આ કોર્ટે ઠેરવ્યું કે જો રાજ્ય સામે રાહત માંગવામાં આવે છે, તો વાદી માટે રાજ્યને જોડવું જરૂરી છે અને તેની ગેરહાજરીમાં દાવો જાળવી શકાશે નહીં.

૧૩. આમ, અમારો વિચારશીલ અભિપ્રાય છે કે દાવો ખોટી રીતે હુકમનામું કરવામાં આવ્યો હતો. ઉક્ત ચુકાદા પરથી એ નોંધવું પણ રસપ્રદ છે કે પ્રતિવાદી હાજર થયો અને લેખિત નિવેદન દાખલ કર્યું અને તેમાંના વાદીના દાવાને સ્વીકાર્યો. તેથી, ચુકાદો તેના પર કોઈ વિશ્વાસ મૂકવા યોગ્ય નથી. તેમાં હકીકતનું તારણ નોંધવામાં આવ્યું હતું કે: "કરમ સિંઘ, ડીડબ્લ્યુ.૧ [ડબલ્યુ.આઈ.૧ / ડીડબલ્યુ.૧] એ કોસ-એક્ઝામિનેશન દરમિયાન સ્વીકાર્યું કે પંજાબ સરકાર પ્રતિવાદી નં.૧ એજન્સીને ભંડોળ આપે છે, સ્વીકાર્યું કે પ્રતિવાદી નં.૧ એજન્સી પંજાબ સરકાર દ્વારા ચલાવવામાં આવી રહી છે સ્વીકાર્યું કે એજન્સીમાં કર્મચારીઓ પંજાબ સરકાર દ્વારા મોકલવામાં આવે છે અને સ્વીકાર્યું કે એજન્સીમાં સેવા માટે પંજાબ સરકારના કર્મચારીઓની નિમણૂક કરવામાં આવે છે અને તેણે સ્વીકાર્યું કે તે જાતે પણ સરકારી કર્મચારી છે."

(ભારપૂર્વક

જણાવેલ)

તેથી અહીં એક દાવો છે જે પ્રતિવાદીની સ્વીકૃતિ પર હુકમનામું કરવામાં આવ્યો હતો જેની સામે કોઈ રાહત માંગવામાં આવી ન હતી, અને જરૂરી પક્ષકારને જોડ્યા વિના. પંજાબ રાજ્યએ ચુકાદો અમલમાં મૂક્યો છે તે જોવાનું અમને સમાનરૂપે આશ્ચર્ય થાય છે. તે ઘણું બધું ઇચ્છનીય છોડી દે છે.

૧૪. આમ, ચરણજીત લાલના કેસમાં ચુકાદો અને હુકમનામું મિલીભગતવાળું લાગે છે અને એવા દાવામાં જે જાતે જ જાળવી શકાય તેમ નથી, તે હકીકતના પ્રકાશમાં, અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલ શ્રી ગર્ગ દ્વારા આગળ વધારવામાં આવેલી દલીલ સ્વીકારવામાં અમે અસમર્થ છીએ.

૧૫. વધુમાં, તે પણ એક સ્થપાયેલો કાનૂની પ્રસ્તાવ છે કે અનુચ્છેદ ૧૪ નકારાત્મક સમાનતાની કલ્પના કરતું નથી. જો અનઈચ્છાએ અથવા અન્યથા કોઈને ખોટો લાભ આપવામાં આવ્યો હોય તો તે અન્ય લોકોને સમાન રાહત આપવાનું કારણ ન હોઈ શકે. બસવરાજ અને અન્ય વિ. ધ સ્પેશિયલ લેન્ડ એક્ટિવેશન ઓફિસર, એ.આઈ.એર. ૨૦૧૪ એસસી ૭૪૬ માં આ કોર્ટે આ

મુદ્દા પર વિચાર કર્યો અને નીચે મુજબ ઠેરવ્યું: "તે એક સ્થપાયેલો કાનૂની પ્રસ્તાવ છે કે બંધારણનો અનુચ્છેદ ૧૪ ગેરકાયદેસરતા અથવા fraud [ધોર્ખાધડી] ને કાયમી રાખવા માટે નથી, અન્ય કેસોમાં કરવામાં આવેલા ખોટા નિર્ણયોને લંબાવીને પાછા. ઉક્ત જોગવાઈ નકારાત્મક સમાનતાની કલ્પના કરતી નથી પરંતુ માત્ર સકારાત્મક પાસું ધરાવે છે. આમ, જો અન્ય સમાન પરિસ્થિતિ ધરાવતી વ્યક્તિઓને અનઈચ્છાએ અથવા ભૂલથી રાહત/લાભ આપવામાં આવ્યો છે, તો તેવો હુકમ સમાન રાહત મેળવવા માટે અન્ય પર કોઈ કાનૂની અધિકાર પ્રદાન કરતો નથી. જો અગાઉના કેસમાં ભૂલ કરવામાં આવે છે, તો તેને કાયમી રાખી શકાતી નથી. સમાનતા એ એક સામાન્ય બાબત છે, જે ગેરકાયદેસરતામાં દાવો કરી શકા નહિ અને તેથી નાગરિક અથવા કોર્ટ દ્વારા નકારાત્મક રીતે લાગુ કરી શકાતી નથી. જો કોઈ વ્યક્તિ અથવા વ્યક્તિઓના જૂથની તરફેણમાં ગેરકાયદેસરતા અને અનિયમિતતા કરવામાં આવી છે અથવા ન્યાયિક ફોરમ દ્વારા ખોટો હુકમ પસાર કરવામાં આવ્યો છે, તો અન્ય લોકો સમાન અનિયમિતતા અથવા ગેરકાયદેસરતાનું પુનરાવર્તન કરવા અથવા ગુણાકાર કરવા માટે અથવા સમાનરૂપે ખોટો હુકમ પસાર કરવા માટે ઉચ્ચ અથવા તરફી [ઉચ્ચતર] કોર્ટની હકુમતનો આશ્રય લઈ શકતા નથી. કોઈપણ વિશેષ પક્ષની તરફેણમાં ખોટો હુકમ/નિર્ણય અન્ય કોઈપણ પક્ષને ખોટા નિર્ણયના આધારે લાભોનો દાવો કરવા માટે હકદાર બનાવતો નથી. અન્યથા પણ, અનુચ્છેદ ૧૪ ને ખૂબ દૂર ખેંચી શકાતો નથી અન્યથા તે વહીવટનું કાર્ય અશક્ય બનાવી દેશે. (જુઓ: ચંદીગઢ એડમિનિસ્ટ્રેશન અને અન્ય વિ. જગજીત સિંહ અને અન્ય, એ.આઈ.એર. ૧૯૫ [૧૯૯૫] એસસી ૭૦૫, એમ/એસ. આનંદ બટન લિમિટેડ વિ. સ્ટેટ ઓફ હાર્યાના [હરિયાણા] અને અન્ય, એ.આઈ.એર. ૨૦૦૫ એસસી-૫૬૫; કે.કે. ભદ્રા વિ. સ્ટેટ ઓફ એમ.પી. અને અન્ય, એ.આઈ.એર. ૨૦૦૬ એસસી ૮૯૮; અને કુલજીત કૌર વિ. સ્ટેટ ઓફ પંજાબ, એ.આઈ.એર. ૨૦૧૦ એસસી ૧૯૩૭)."

૧૬. ઉપરોક્તના પ્રકાશમાં, અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલ શ્રી ડી.કે. ગર્ગ
દ્વારા આગળ વધારવામાં આવેલી કોઈપણ દલીલ સ્વીકારવા લાયક જણાતી
નથી.

અપીલ કોઈપણ ગુણદોષ વિનાની છે અને તે મુજબ ફગાવી દેવામાં આવે છે.
ખર્ચ સંબંધિત કોઈ હુકમ નથી.

અપીલ ફગાવી દેવામાં આવી.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને
તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા
ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે
મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is
meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her
language and may not be used for any other purpose. For all practical and
official purposes, the English version of the judgment shall be authentic
and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.